

Seminář na téma *Prodej ze dvora* uspořádaly společně jihočeská Krajská agentura pro zemědělství a venkov MZe, Akční plán Celostátní sítě pro venkov na rok 2011 pro Jihočeský kraj a Jihočeská společnost pro ochranu přírody a myslivost o. p. s.; konal se ve čtvrtek 20. října 2011 od 10:00 hodin na ekofarmě manželů Kamírových v Borově u Chvalšín.

Programem semináře avizovaný ředitel KAZV (MZe) Jihočeský kraj Ing. Vladislav Hadáček se nedostavil, avšak pověřil pronesením úvodního slova jednoho ze svých spolupracovníků. Následovalo vystoupení ředitelky Regionální agrární komory Jihočeského kraje Ing. Hany Hricové, která představila projekt *Chutná hezky jihočesky* (CHJ) na podporu jihočeských výrobců zemědělských produktů a potravin. Uvedla, že prestižní ocenění CHJ udělila nezávislá jedenáctičlenná porota v uplynulých 5 letech, po které projekt probíhá, celkem 93 produktům ze 645 přihlášených (a prodávaných buď v maloobchodní síti či „ze dvora“). V rámci projektu probíhají též „mobilní farmářské trhy“, tedy prodej jihočeských regionálních výrobků prostřednictvím 3 pojízdných prodejen, které zastavují v různých lokalitách, a též doprovodné akce pro děti, např. Kolo štěstí.

Ing. Hricovou vystřídal u dataprojektoru MVDr. František Kouba, ředitel Krajské veterinární správy (KVS) pro Jihočeský kraj, jenž hovořil o legislativním rámci prodeje zemědělských produktů. Vysvětlil, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) se netýkají přímého prodeje produktů konečným spotřebitelům, tato problematika byla ponechána národním legislativám členských států EU. V ČR upravuje prodej „ze dvora“ vyhláška MZe č. 289/2007 Sb., o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů. Mimo jiné též specifikuje, co se rozumí pod pojmem „malé množství“ prodaných produktů. S tímto pojmem operuje oddíl 4 paragrafu 27 (resp. § 27a) zákona č. 166/199 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, jenž vymezuje podmínky pro prodej malých množství vlastních produktů z prvovýroby přímo konečnému spotřebiteli, čímž je míněn prodej těchto produktů „ze dvora“ nebo v „místní maloobchodní prodejně“. MVDr. Kouba dále vysvětlil, že pod pojmem „dovoz a vývoz zvířat“ se rozumí jejich přemístění do nebo ze státu mimo EU, kdežto v rámci EU jde o „obchodování se zvířaty“. Přednášející se pak na přání přítomných věnoval prodeji mléka v „mlékomatech“ a nepřímou vytkl orgánům ochrany veřejného zdraví, že vystrašily veřejnost nárážkami na zdravotní závadnost tohoto mléka do té míry, že jeho prodej po slibném počátku před dvěma roky poklesl přibližně na polovinu a podobně se snížil i počet „mlékomatů“. Uvedl, že podmínka zchlazení prodávávaného mléka na 8° C neplatí v případě, kdy je prodáno „ze dvora“ do 2 hodin po nadojení (může být přirozeně teplé). MVDr. Kouba v závěru svého příspěvku upozornil, že od 1. ledna 2012 dojde k zásadním změnám ve struktuře veterinárních správ a k témuž datu budou umožněny domácí porážky skotu do věku 24 měsíců, s povolením veterinární správy (jež bude vydáváno – s bližšími podmínkami pro provádění porážek – na dobu 3 let) a za předpokladu, že každá taková porážka bude veterinární správě ohlášena 7 dní předem.

Přítomné myslivce nepochybně potěšil referát MVDr. Lubomíra Nezbedy, vedoucího oddělení veterinární hygieny KVS – Inspektorát Tábor, který je seznámil s novou legislativou, která umožní i domácí porážky jelenovitých chovaných faremním způsobem a zmírní podmínky prodeje veškeré zvěřiny do maloobchodu. „Lovec“ (tento termín je používán v legislativě EU, v české národní legislativě bude zřejmě nahrazen pojmem „uživatel honitby“) bude moci od 1. ledna 2012 prodávat omezené množství (v některých státech EU, např. v SRN či Rakousku, se tím míní max. 30% ročního úlovku) přímo do maloobchodních zařízení, v nichž bude prováděno bourání zvěřiny, přičemž tato zařízení mohou provozovat hostinskou činnost (restaurace, hospody, hotely apod.). MVDr. Nezbeda upozornil, že tato zařízení budou muset být vybavena chladírnou a bourárnou (oba prostory však mohou být v jedné místnosti, pokud bude chlazení a bourání provozně odděleno. Na řadě fotografií pak

ukázal několik takto vybavených provozoven v sousedních státech i v ČR. A vyjádřil naději, že zmírnění legislativy povede k dodávkám kvalitnější zvěřiny do stravovacích provozů, takže už nadále nebude platit rčení, že „myslivci si tu nejlepší zvěřinu nechávají pro sebe, kdežto do tržní sítě prodávají odpad“, jehož současnou pravdivost doložil několika fotkami nevábně vypadající zvěřiny, skutečně (a legálně) prodané do tržní sítě. Sám přiznal, že na základě těchto zkušeností by velmi váhal dát si v restauraci třeba srnčí guláš.

Nejobsáhlejší prezentaci si připravila MVDr. Eva Cipínová, ředitelka odboru veterinární hygieny KVS. Hned v jeho úvodu rozesmála posluchače údajem, že v roce 2010 se jen v Jihočeském kraji „ztratilo“ 1.100 kusů skotu, přičemž nepochybně velká část z tohoto počtu skončila na talířích chovatelů a jejich příbuzných či jiných „odběratelů“. Ing. Pavel Svoboda z fy ZEMAV Rybník s. r. o. se nato dotázal, za jakých podmínek je možné prodávat maso skotu neporaženého na jatkách zaměstnancům firmy. Toho MVDr. Cipínová zklamala, protože podle současně platné legislativy to možné není a nebude to možné ani po Novém roce 2012, protože právnická osoba jednak nemá domácnost, takže nemůže provádět „domácí“ porážky skotu, a jednak maso z domácích porážek skotu není určeno k prodeji či jako deputát zaměstnancům, nýbrž jen ke zkonsumování členy domácnosti chovatele. Z toho vyplývá, jak MVDr. Cipínová zdůraznila, že v maloobchodě ani na tržišti či v tržnici se nesmí objevit maso či masný výrobek s přívlastkem „domácí“. MVDr. Cipínová potom v souladu s četnými dotazy posluchačů hovořila o prodeji vajec „ze dvora“ i v maloobchodě. Všechna vejce bez rozdílu musí být před prodejem prosvícena a chov slepic musí být alespoň 1x ročně (nebo při každé obměně nosnic) vyšetřen na salmonelózu, přičemž odběr vzorků trusu může – po krátkém proškolení pracovníkem veterinární správy – provádět přímo chovatel. Přednášející zde varovala před prodlužováním délky chovu jednoho hejna nosnic, protože prakticky každý chov nosnic starších než 2 roky je zamořený tuberkulózou a dalšími nebezpečnými chorobami. Vejce prodávaná „ze dvora“ nemusí být označena kódem chovatele, protože jejich původ je zřejmý. Pokud chovatel méně než 50 nosnic prodává vejce od nich v místní maloobchodní prodejně, na tržišti nebo v tržnici, nemusí je od 1. ledna 2012 označovat. Platí tu však stejné omezení počtu prodaných vajec (max. 60 kusů jednomu konečnému spotřebiteli) jako při prodeji „ze dvora“. Tato vejce nemusí být tříděna do hmotnostních tříd (S, M, L atd.), mohou ale být označena např. jako jakostní třída A (čerstvá vejce).

V této fázi byla přednáška MVDr. Cipínové přerušena přestávkou na oběd, k němuž manželé Kamírovi podávali guláš (po předchozí svačině či přesnídávce v podobě domácího sladkého pečiva několika druhů, kávy a čaje). Jeho chuť byla tak vynikající, že četné přídavky některé přítomné zmohly a jejich počet značně zredukovaly (při zahájení semináře jich bylo, kromě hostitelů, 16, po obědě zbylo 8).

Po přestávce MVDr. Cipínová hovořila o hygienickém kontrolním systému HACCP, který byl pro rodinné provozy značně zjednodušen, a seznámila posluchače s některými kuriózními výsledky kontrol veterinární správy u výrobců a prodejců potravin zemědělského původu. Soukromý ekozemědělec a místostarosta obce Brloh pan Libor Lev doplnil několik praktických poznatků, které nabyl jako zákazník stánků se zemědělskými produkty na tržištích a v tržnicích i na českobudějovickém Výstavišti.

Přednáškovou část semináře, která proběhla v klubovně Jezdeckého klubu Borová, pak vystřídala exkurze po ekofarmě Borová, již vedl spolumajitel farmy Ing. Vlastimil Kamír. Uvedl, že farma obhospodaruje cca 220 ha luk a pastvin a chová stádo cca 90-100 krav plemene Aberdeen Angus, resp. kříženek s tímto plemenem. O tom, že kravám se na ekofarmě Borová daří dobře, svědčí skutečnost, že nejstarší se tu dožila požehnaného věku 19 let. Plemenitba je přirozená (2 býci). Stádo je na zimu umístěno ve volné stáji s asi dvouhektarovým výběhem, čímž nedochází k ničení pastvin pohybem skotu v mimovegetační sezóně. Ve stáji se krávy telí (porody jsou sledovány kamerovým systémem, aby v případě

komplikací mohli chovatelé vést asistovaný porod). Na jaře jsou telata spolu s matkami přemístěna na pastviny, část jaloviček si ekofarma ponechává na obnovu stáda, druhou část jaloviček a býčky prodává jako zástavový nebo jatečný skot. Protože dosavadní legislativa neumožňuje prodej hovězího masa „ze dvora“, organizuje ekofarma jeho prodej konečnému spotřebiteli tak, že si v chladnějších měsících roku dává několik kusů jednou za měsíc porazit a rozbourat na jatkách fy M.I.L.O.S. v Mostkách u Kaplice, od nichž převezme už hotové několikakilogramové balíčky, které pak na farmě prodá podle předběžných objednávek (uskutečněných většinou přes webové stránky ekofarmy). Ke stáji (původní odchovně mladého dobytka) přistavěli manželé Kamírovi kryté hnojiště, do něhož je hnůj vyhrnován a urovnáván traktorem s čelním nakladačem.

Druhou část chovu zvířat na ekofarmě tvoří chov koní pro sportovní účely (western, parkur, drezura, vytrvalostní závody), v současnosti je jich 16 (včetně ustájených koní jiných majitelů). Koně využívá Jezdecký klub Borová, k dispozici je venkovní jízdná s nově postavenou dřevostavbou (obsahující místnost pro rozhodčí a kancelář JK), zastřešená kruhová jízdná, krytá jízdná (hala) a boxy pro koně. Některé tyto stavby byly realizovány s podporou Programu rozvoje venkova (PRV). Na farmě pracuje Ing. Kamír na půl úvazku (druhá půlka „patří“ firmě Kamír&Co., s. r. o., známému výrobcí a prodejci stájových a dojících zařízení, elektrických ohradníků a dalšího pastevního vybavení, jezdeckých a chovatelských potřeb pro koně, skot, ovce, kozy, psy a kočky), jeho paní Marcela na plný úvazek a dále tři zaměstnanci. V rámci exkurze si účastníci semináře prohlédli chladicí box s balíčky masa k prodeji, již zmíněnou klubovnu JK, stáj pro skot, seník, jízdná a boxy pro koně. Chovatele koní zaujala nástěnka u venkovní jízdná, na níž byly vyvěšeny výsledky nedávných zábavných závodů pro děti s koňmi. V kategorii „Vedení koně ze země“ se soutěžilo v 11 disciplínách („překážkách“) kruhy, slalom, čtverec, sudy, viadukt, ústup, míč, žebřík, vozík, vějíř a couvání, s maximálním ziskem 22 bodů, v kategorii „Jízda zručnosti“ se soutěžilo v 9 disciplínách („překážkách“), většinou totožných jako při práci ze země, některé však ubyly, naopak přibyly branka a luk/podkova, s maximálním ziskem 45 bodů.

Exkurzí po ekofarmě a prezentací úspěšných projektů PRV byl program semináře vyčerpán a Ing. Kamír se s jeho účastníky krátce před půl čtvrtou hodinou odpolední rozloučil. Seminář byl velmi dobře připraven, přednášející i spolumajitelé hostitelské ekofarmy splnili svá zadání zodpovědně a kvalitně a všechny dílčí části semináře si zaslouží nejvyšší ohodnocení.

Zaznamenal: Pep